

CAPITOLUL 1

Educația financiară îi pregătește pe copiii noștri pentru o lume mereu în schimbare și îi ajută să se adapteze și să găsească cele mai bune oportunități în dezvoltarea lor ca adulți!

CE SUNT BANII ȘI LA CE ÎI FOLOSIM ÎN VIAȚA DE ZI CU ZI?

În diferite culturi, întâlnim proverbe și zicători despre bani, cum ar fi: *Banii nu cresc în copac; Banii nu aduc fericirea; Banul face din om neom; Poți cumpăra cu bani o carte, dar nu și cunoaștere; Cu banii poți cumpăra un ceas, dar nu poți cumpăra timpul* etc.

Acestea sunt doar câteva din proverbele și zicătorile pe care le auzim încă de când suntem copii și care, de multe ori, ne transmit un mesaj contradictoriu, astfel că ajungem să avem o relație nepotrivită cu banii.

Banii sunt un mijloc de plată. Cu ei putem cumpăra ceea ce ne dorim. E adevărat faptul că banii nu aduc fericirea, dar ne ajută să ne menținem o viață frumoasă, cu mai puține griji, ne ajută să ne îndeplinim obiectivele personale, să avem acces la educație de cea mai bună calitate, la asistență sanitară înaltă. Banii ne ajută să călătorim, să vedem locuri și civilizații noi, să ne dezvoltăm, dar, cel mai important, banii ne ajută să avem grijă de cei dragi, să fim alături de ceilalți, să donăm și astfel ne ajutăm semenii.

Așa cum ne spun și proverbele de mai sus, există lucruri importante în viața noastră, cum ar fi oamenii dragi, cunoașterea pe care o putem dobândi prin educație, pasiunile pe care dorim să ni le dezvoltăm și pentru care, deseori, nu avem nevoie de bani, ci doar de dorința de a ne dezvolta și de a ne forma obiceiuri sănătoase.

Revenind la ce putem face cu banii, cu siguranță, mulți dintre voi, copii, ați mers cu părinții la supermarket și ați participat la cumpărături. Cum ați procedat? Ați făcut o listă înainte de a pleca de acasă? Ați avut o sumă dinainte stabilită în care să vă încadrați? Cum s-a desfășurat, efectiv, procesul?

Dacă totuși este neclar, data viitoare când veți merge cu părinții voștri la supermarket, vă propun următorul exercițiu:

Exercițiul 1

- Înainte de a pleca de acasă, rugați-i pe părinții voștri să vă ajute să întocmiți o listă cu produsele necesare de cumpărat.
- Treceți în dreptul fiecărui produs un cost estimat.
- Calculați suma totală și încercați să nu depășiți această sumă și să respectați lista atunci când ajungeți în supermarket.
- Rugați-i pe părinți să vă lase să puneți produsele în coș, sub supravegherea lor.
- La final, achitați suma necesară și calculați restul, în cazul în care achitați cu *bani-gheață*.

Ați observat că produse din aceeași categorie au prețuri diferite, că anumite bunuri au un cost mai mic și altele au un cost mai mare sau cum spun majoritatea părinților: *acesta este mai scump, pe când celelalte sunt mai ieftine*. Prețul unui produs se calculează după mai multe criterii, luând în calcul calitatea, transportul, publicitatea, suma în plus adăugată de comerciant etc., dar, în general, prețul este stabilit de piață și de concurență.

Ce înseamnă concurență? Adică există mai multe firme care produc sau care comercializează același produs. Să luăm ca exemplu laptele. Câte mărci de lapte cunoașteți? Care este cel preferat de familia voastră și de ce? Chiar dacă ele au prețul ușor diferite, diferența nu este foarte mare. Dacă ar fi foarte mare, atunci produsul nu ar mai fi cumpărat, deoarece cumpărătorii nu ar găsi o justificare pentru acel preț.

Pentru a înțelege mai clar, vă propun un nou exercițiu.

Exercițiul 2

- Gândiți-vă la cinci produse, din categorii diferite.
Exemplu: jucăria preferată; un skateboard sau o bicicletă; rochița sau tricoul preferat; un laptop; o carte.
- Treceți-le pe o foaie de hârtie și, ajutați de părinți, scrieți în dreptul lor prețul cât mai apropiat de realitate.
- Puteți realiza același exercițiu și cu produse din aceeași categorie, iar apoi să încercați să identificați diferențele și să spuneți, după părerea voastră, de ce considerați că ar fi prețul diferit.

Dar de unde apar banii? Totuși, ei chiar *nu cresc în copac* și nu îi primim, pur și simplu. Banii se câștigă prin muncă. Fie că alegeți să fiți angajat și să primiți un salariu sau veți decide să aveți propria afacere, banii se câștigă prin muncă. Întotdeauna, munca este mai plăcută și mai interesantă atunci când facem activități care ne plac, care ne entuziasmează și la care am ajuns să fim foarte buni.

Indiferent dacă alegeți să fiți liber-profesionist și profesati o meserie, precum doctor, arhitect sau avocat sau vreți să dezvoltați noile jocuri de educație financiară pentru viitoarele generații, important este să vă placă ceea ce faceți. Probabil că acum mi-ați spune că există modalități de a câștiga bani și fără să muncești, și, într-adevăr, există, puteți investi, puteți primi o donație, o moștenire și astfel, cum am spus și mai devreme, puteți lăsa banii să lucreze pentru voi. Vom discuta mai pe larg despre cum putem să ne înmulțim banii.

Ce este munca?

Prin muncă, oamenii reușesc să câștige bani, astfel încât cu ajutorul lor să poată asigura familiei traiul de zi cu zi. Practic, ei desfășoară o activitate profesională pentru care sunt plătiți. Dar cum ar fi dacă și voi ați putea câștiga propriii bani, făcând o activitate care vă face plăcere și la care sunteți foarte buni?

Exercițiul 3

- Notați pe o foaie ce activități vă plac cel mai mult, apoi găsiți o modalitate de a câștiga bani făcând acest lucru. Faptul că veți câștiga propriii bani vă va crește încrederea în voi și vă va motiva să continuați.

Exercițiul 4

- Gândiți-vă cum i-ați putea ajuta pe părinții, bunicii, vecinii voștri sau dacă puteți participa la o activitate la școală și altfel să puteți câștiga bani în plus.
- De exemplu: să strângeți frunzele uscate din grădină, să culegeți fructe din livadă, ați putea să plimbați câinii vecinilor sau ați putea tunde iarba, să spălați mașina, să curățați zăpada etc.

Și totuși, dacă este atât de simplu, de ce există oameni săraci și oameni bogați? De ce unii oameni au mai mulți bani decât ceilalți?

În primul rând, banii pe care îi câștigăm diferă în funcție de educația primită, meseria pe care o alegem etc. Deși este un subiect destul de complicat, nivelul financiar al fiecăruia dintre noi depinde și de nivelul socioeconomic al familiei, precum și de mediul în care ne dezvoltăm. Este o nouă lume a banilor, iar copiii de astăzi, care utilizează site-uri de socializare, au acces la mult mai multe informații, astfel că și standardul de dorințe este mult mai înalt și influențat de anturaj.

Indiferent de criteriile de mai sus menționate, există câteva reguli pe care, dacă le urmăm, veniturile voastre vor crește constant.

1. Câștigați-vă propriii bani, nu vă bazați doar pe alocația primită de la părinți.
2. Fiți disciplinați și învățați să vă amânați *anumite dorințe*, economisind și muncind pentru banii câștigați.
3. Nu cheltuiți mai mult decât puteți câștiga!
4. La fiecare sumă nouă pe care ați câștigat-o, *plătiți-vă pe voi înșivă* (adică, economisiți) și abia apoi acoperiți-vă nevoile și dorințele.
5. Încercați să înmulțiți banii, investindu-i.

Pentru că voi, copiii, sunteți în creștere și acum vă formați personalitatea pentru a deveni adulții de mâine, este bine să vă alegeți un model de urmat în viață din persoanele care deja au avut succes în domeniul pe care doriți să îl urmați. Spre exemplu, dacă vă place să pictați, urmăriți ascensiunea unui pictor celebru astfel încât să ajungeți și voi la acel nivel de performanță. În cazul în care doriți să aveți propria afacere atunci când veți crește sau veți urma o carieră în domeniul financiar, puteți urmări și învăța de la persoane care deja au ajuns acolo unde doriți și voi să ajungeți atunci când veți fi adulți.

Statisticile arată că nivelul educației financiare în România este încă destul de scăzut, sub media globală, astfel că depinde de voi, noua generație, să schimbați acest lucru și să vă dezvoltați un comportament financiar responsabil pe termen lung. Acest comportament nu trebuie să se bazeze doar pe ideea de a câștiga bani ca să avem ce cheltui, ci trebuie să privim pe termen lung, să economisim inteligent și să găsim modalități de a investi.

Pentru a atinge succesul financiar, pe lângă **perseverență**, o altă calitate importantă este propria **disciplină**. Practic, pentru a reuși și a fi printre persoanele care ajung independenți financiar la o vârstă cât mai fragedă, trebuie să vă formați anumite obiceiuri sănătoase de a câștiga bani, să economisiți și să investiți și, în anumite situații, să amânați anumite dorințe care se dovedesc a fi doar niște impulsuri de moment și de care nu aveți cu adevărat nevoie.

Fiind perseverent și disciplinat în dezvoltarea pasiunilor, poate însemna, câteodată, să amânați un joc în rețea sau poate vizionarea unui film, dar rezultatele nu vor întârzia să apară. Copiii care deja fac un sport de performanță sau participă la diverse competiții sportive cu siguranță știu la ce mă refer. Satisfacția unui meci câștigat sau, pur și simplu, experiența unui joc din care am învățat merită eforturile depuse.

Un alt obicei important este **cititul**. Lectura stimulează gândirea, creativitatea, încrederea în forțele proprii și ne poate ajuta să ne dăm seama ce dorim să facem în viață, ce ne place, ce drum trebuie să urmăm.

Citiți cărți, urmăriți știrile financiare on-line (ziare financiare on-line), aflați știri despre bursă, economie și companii. Chiar dacă la început o să vi se pară un puzzle greu de descifrat, treptat, întrebându-i și pe părinți ce anume nu este clar sau, pur și simplu, căutând chiar voi explicațiile on-line, veți vedea că o nouă lume se va deschide în fața ochilor voștri.

Pentru a exemplifica și a demonstra cât de important este să vă dezvoltați niște obiceiuri bune încă de mici, analizați un experiment inedit, numit „marshmallow experiment” sau experimentul bezelei. Acest experiment a fost efectuat în America de psihologul Walter Mischel. El a invitat într-o sală mai mulți copii cu vârste cuprinse între 4-6 ani. Așezați la masă, copiilor li s-a oferit o bezea sau o prăjitură, în funcție de preferințe, și li s-a spus că dacă vor avea răbdare timp de 15 minute fără să mănânce desertul, după expirarea celor 15 minute vor mai primi încă o prăjitură sau bezea.

Ce credeți că s-a întâmplat? Unii copii au așteptat, alții nu au mai avut răbdare și au început să mănânce prăjitura. Concluzia s-a tras mai târziu, când copiii au crescut, s-a demonstrat că acei copii care au așteptat cele 15 minute au avut rezultate mai bune la examenele importante din viața lor. Exact ca în acest experiment, orice lucru important se obține cu răbdare și perseverență. Adică nu trebuie să renunțăm, chiar dacă, uneori, lucrurile nu ies așa cum ne dorim noi. Poate că într-o zi nu am fost foarte pregătiți la școală sau poate nu am performat atât de bine în sportul pe care îl practicăm sau poate că, pur și simplu, am avut o zi mai proastă. Acest lucru nu trebuie să ne dezamăgească, important este să avem răbdare, să nu ne schimbăm obiceiurile sănătoase și să ne dezvoltăm continuu.

Cu siguranță că există cel puțin o persoană publică pe care o admirați. Indiferent că este un influencer de vârstă apropiată, un cântăreț, un antreprenor important sau un sportiv, unii dintre voi ar dori să le calce pe urme. Ce ați observat la aceste persoane? Cum credeți că au ajuns să aibă succes? Ați citit deja toate informațiile importante despre ei și dezvoltarea lor profesională. Veți observa că mulți dintre ei au început să practice activitatea care le-a adus succes încă din perioada copilăriei. Succesul înseamnă timp dedicat și efort. Poate părea ușor ceea ce fac ei, dar

În spate există repetiții, antrenamente, unele încercări mai puțin reușite, momente când poate că și acele persoane s-au gândit să renunțe, când poate că li s-a spus că nu sunt destul de buni. Dar ce au ei în comun? Nu au renunțat și au reușit să facă ceea ce le place și să fie buni în ceea ce fac.

Pornind de la aspectele discutate mai sus, vă propun un nou exercițiu:

Exercițiul 5

- Creați-vă propria listă de obiceiuri sănătoase pe care să încercați să le respectați dacă nu zilnic, cel puțin săptămânal. Încercați să vă descoperiți pasiunile, citiți și aflați informații din diverse domenii pentru a descoperi ce vă atrage mai mult, încercați activități noi extrașcolare, economisiți.

CE AM REȚINUT DIN ACEST CAPITOL?

- Banii sunt un mijloc de plată, cu ajutorul lor ne putem asigura un trai de viață mai bun și îi putem ajuta pe cei dragi.
- Indiferent dacă alegi să fii angajat, liber-profesionist sau dacă ai propria companie, banii se obțin prin muncă.
- Respectă principalele reguli pentru a vă crește veniturile constant!
- Creează-ți obiceiuri de succes, învățând de la cei care au reușit deja.